

ARAŞTIRMA

Açık Erişim

RESEARCH

Open Access

Erkekler Ağlamaz (!) Peki, Ne Yapar? Romantik İlişkisinde Şiddet Gören Erkeklerin Deneyimlerinin İncelenmesi

Men Don't Cry (!) So What Do They Do? Examining The Experiences Of Men Who Experience Violence In Romantic Relationship

Mebruke Bekler¹ , Eda Güzel² , Rezzan Gündoğdu³

Yazar Bilgileri

Mebruke BEKLER

Yüksek Lisans

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

Aksaray Üniversitesi

Aksaray/ Türkiye

mebrukebekler@gmail.com

Eda GÜZEL

Yüksek Lisans

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

Aksaray Üniversitesi

Aksaray/ Türkiye

68.guzeleda@gmail.com

Rezzan GÜNDOĞDU

Prof. Dr.

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

Aksaray Üniversitesi

Aksaray/ Türkiye

rezzangundogdu@aksaray.edu.tr

ÖZET

Şiddet, bir canlının bedenine ve ruhuna nüfuz edebilecek doğrudan veya dolaylı yollarla yapılan her türlü saldırdır. Kişiler arası şiddetin içinde aile içinde yaşanan şiddeti, bir romantik ilişkideki eş şiddetini veya ikili özel ilişkilerden kaynaklı meydana gelen şiddeti barındırdığını söylemek mümkündür. Erkek bireylerin romantik ilişkisinde şiddet yaşamaları durumunda duyguları, yaşadığı şiddeti paylaşamamanın verdiği zorlu süreçleri, ruhsal, sosyal ve kişisel alanlarında oluşturduğu sağlıksız iletişimlerin ayrıntılı ele alınıp incelenmesi amaçlanan bu çalışmada şiddete karşı erkek bireylerin deneyimleri araştırılmıştır. Romantik ilişkisinde şiddet gören erkeklerin bu şiddetle baş etmede hangi yollara başvurduğu, bu duruma nasıl çözümler üreterek yaklaşıldığı ve romantik ilişkisinde partnerinden beklentilerinin neler olduğu incelenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden Fenomenoloji (Olgu Bilim) Deseni uygulanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye'nin çoğunlukla İç Anadolu bölgesinin farklı illerinde ikamet eden, kişisel yaşamlarında romantik ilişkisi bulunan ve birliktelikleri devam eden erkek katılımcılardan oluşturmuştur. Araştırmada erkekler maruz kaldıkları şiddet karşısında aile yaşantılarında; mahremiyetlerinin bozulmaması, geleneklerini sürdürme, aile büyüklerinden utanma ve ayıplanma durumu yaşamak istemeyişleri; sosyal ilişkilerinde ve çevrelerinde romantik ilişkilerindeki eşlerinden gördükleri şiddeti utanç verici bir durum olarak görmeleri, güçsüz görülme ihtiyacından kaynaklı şiddeti gizlediklerine ulaşılmıştır.

Makale Bilgileri

Anahtar Kelimeler

Romantik ilişki

Şiddet

Erkeğe şiddet

Keywords

Romantic relationship

Violence

Violence against men

Makale Hakkında

Geliş: 02/10/2025

Düzeltilme: 07/12/2025

Kabul: 10/12/2025

ABSTRACT

Violence is any form of attack, direct or indirect, that can affect a living being's body and soul. It is possible to say that interpersonal violence includes violence experienced within the family, partner violence, or violence arising from intimate relationships. In this study, the phenomenology design, one of the qualitative research methods, was applied. The study group consisted of male participants residing in various provinces, mostly in the Central Anatolia region of Turkey, who were in ongoing romantic relationships. The research revealed that men exposed to violence in their family lives hid the violence due to their desire to maintain their privacy, uphold their traditions, avoid embarrassment and condemnation from their elders, and their perception of violence as a source of shame in their social relationships and circles, as well as their need to avoid being seen as weak.

Atf için: Bekler, M., Güzel, E., ve Gündoğdu, R. (2025). Erkekler ağlamaz (!) peki, ne yapar? Romantik ilişkisinde şiddet gören erkeklerin deneyimlerinin incelenmesi. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 8(2), 21-33. DOI: 10.58434/apdad.1795971

GİRİŞ

Şiddet Kavramı Üzerine

Dünya Sağlık Örgütü (WHO,2002) şiddeti; fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulaması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması durumu olarak tanımlamaktadır. Şiddet Türk Dil Kurumuna göre ise (TDK,2024); ‘bir hareketin, bir gücün derecesi, karşıt görüşte olana kaba kuvvet kullanma, duygu veya davranışta aşırılık gibi çeşitli ifadelerle tanımlanmaktadır.’ Bu tanımlamalar doğrultusunda, aynı zamanda korkutma, zorbalık, zulüm, terör, yıldırma, katletmek, mahkumiyet, isyan her toplulukta kademe kademe; ancak devamlı olarak gündelik hayatta karşılaşılan şiddetin birer çeşitleri olarak da görülmektedir (Kocacık,2001).

Şiddet değerlendirilirken şiddetin türüne göre derecesi veya düzeyi de değişmektedir. Şiddet ve Sağlık Konulu Dünya Raporu’nda şiddet saldırıları, şiddet eyleminin gerçekleştirildiği kişiler açısından üç geniş kategori altında sınıflandırılmıştır. Buna göre kişinin kendisine yönelik şiddet, kişiler arası şiddet ve kolektif şiddet olmak üzere üç tip şiddet kategorisinden söz edilmektedir (WHO,2002). Kişiler arası şiddetin içinde aile içinde yaşanan şiddeti, partner şiddetini veya ikili özel ilişkilerden kaynaklı meydana gelen şiddeti barındırdığını söylemek mümkündür. Maruz kalınan şiddetin her türlü ve düzeyi taraflar için sosyal, psikolojik, fiziksel, ekonomik anlamda bireylerde yıkıcı bir duygu durumu yaratmakta olup hem zihinsel/düşünsel süreçlerini etkileyen hem de bedensel/somatik belirtilerle kendini gösteren sorunlar meydana getirmektedir.

Şiddetin oluşmasının ve meydana gelmesinin temelleri incelendiğinde bireyin ilk ve erken çocukluk yaşantılarında maruz kaldığı şiddet, bireyin akranlarıyla yaşadığı ortamda karşılaştığı şiddet durumları, bireyin okulda veya iş hayatındaki şiddet ortamı ve romantik ilişkilerinde, birlikteliklerinde maruz kaldıkları şiddet yaşantılarının etkili olduğunu söylemek mümkündür (Zengin,2023). Bu kapsamda ele alınan şiddet yaşantısında şiddetin türlerinin bilinmesi ve incelenmesi de gerekmektedir.

Romantik ilişkilerdeki partner şiddeti yaygın bir şekilde görülmekte olup kişilik özellikleri, bireysel sorunlar, yaşamda karşılaşılan problemler, toplumsal cinsiyet rolleri, toplumun kültürü ve yaşanan sosyal çevre gibi birçok etkili olan faktörlerden söz etmek mümkündür. Araştırmamızda en çok kadına yönelik şiddet başlığıyla gündemde olan romantik ilişkilerdeki partner şiddetinin erkekler yönündeki boyutu, yine erkeklerin deneyimledikleri şiddet türleri üzerinden incelenmeye çalışılmıştır.

Fiziksel Şiddet; şiddet türleri içinde en çok uygulanan, özellikle bedende gözle görülecek şekilde etki bırakan ve ölümle sonuçlanma ihtimali en yüksek olan şiddet türüdür. Bedende bıraktığı hasarı birey açıklama noktasında çeşitli yalan ifadeler kullanabilir ve erkekler fiziksel şiddete uğrandığını özellikle saklayabilmektedirler. Bazı kaynakların ayrı bazı kaynaklarında fiziksel şiddet başlığı altında ele aldığı **sözel şiddet ise;** bireyin maruz kaldığı sözel ifadeler ile yaşadığı şiddeti tanımlar. Bu ifadeler bireyi aynı zamanda duygusal olarak daha fazla etkilemektedir. **Cinsel Şiddet;** Şiddet ve Sağlık Konusundaki Dünya Raporunda (WHO, 2002) cinsel bir eylem gerçekleştirmeye, istenmeyen cinsel sözler söylemeye, cinsel yaklaşım ve tekliflerde bulunmaya ya da bir kişiyi ticari amaçla cinsel olarak kullanmaya yönelik eylemlerin tümünü kapsamakta olup kurbanla fail arasındaki ilişki her ne olursa olsun kurbanın evinde ya da işyerinde sınırlı kalmaksızın her türlü koşulda bir kişinin cinselliğine karşı dolaylı ya da direkt olarak ve zorlamayla yapılan cinsel bir eylemi içermekte olduğu belirtilmiştir. Cinsel şiddet, içeriğindeki penisin vajinayla birleşmesi gibi dar bir çerçeveden çıkıp herhangi bir cismin tüm vücut üzerindeki penetrasyonunu konu alan geniş bir alanda incelenmeye başlanmıştır. Arıkan’ göre (2011) ; ‘cinsellik eşler arasında bir kutsiyet arz eder ve ailede sadece eşler arasında olması gereken kutsal bir bağdır.’ Günümüzde artık erkeğe yönelik de cinsel şiddet konuşulmaya başlanmış olup araştırmamızda erkeklerin de romantik ilişkilerinde cinsel şiddete mağduru oldukları gözlemlenmiştir.

Duygusal Şiddet; bu şiddet sonuçları itibariyle her ne kadar kadınlar, yaşlılar, çocuklar bakımından hassasiyet arz etse de en az onlar kadar erkeklerin de hassas oldukları, onlarda da yıkıcı duygu ve durumla sonuçlandığı bir şiddet türüdür. Diğer bütün şiddet türlerinin bireyde temel olarak bıraktığı

duygulanımlardan meydana geldiğini, reddetme, aşağılama, yıldırma, kendi çıkarına kullanma gibi davranışları içerdiğini söylemek mümkündür. **Ekonomik Şiddet**; bireylerin yaşadığı ekonomik anlamdaki zorlanmalarını ele alan şiddet türüdür. Ekonomik şiddet her ne kadar kadının daha çok karşılaştığı bir şiddet türü olarak ele alınsa da erkeklerin de günümüzde aynı oranda bu şiddet ile karşılaşabileceklerini söylemek mümkündür. Erkeklerden sürekli çalışıyor ve eve para getirmesi gerektiği düşüncesiyle işsiz kalmalarının istenmemesi, erkeklerden alınan harçlığın çok az bulunup bununla yapılacakların mümkün olmaması, istenilenin gerçekleşmediğinde bir münakaşaya dönüşmesi, ilişkilerde giderler ve harcamalar noktasında erkeğe büyük sorumluluk atfedilmesi gibi durumlarda ekonomik şiddetin yaşandığını söylemek mümkündür (Polat,2016). Bu çalışmanın amacı; romantik ilişki birlikteliklerinde şiddete maruz kalmış olan erkek bireylerin şiddete dair düşünceleri, yaşadıkları şiddet türleri, maruz kaldıkları şiddet karşısındaki tepkileri ve bu durumu paylaşmak, profesyonel destek almak konusunda yaşadıkları süreçleri bireylerin şiddet deneyimleri üzerinden ayrıntılı olarak ele almaktır.

Erkeklerle Yönelik Şiddet Uygulamaları

Şiddet ülkemizde gündemden düşmeyen, üzerinde durulması gereken en önemli sorunlardan biridir. Kadına yönelik aile içinde yaşanan şiddet gündemde ilk sırasını korurken erkeğe yönelik hem aile içi hem partner/romantik ilişkilerindeki şiddet de önemli ölçüde konuşulmalıdır. Aile içinde erkeğe yönelik şiddet; erkeklerin çok küçük yaştan itibaren bir güç simgesi olarak görülmesine ve bu durumun erkek çocuğunda sürekli koruma, güçlü durma, büyüyünce evi geçindiren olma, duygularını bastırma ve yansıtmayan olma gibi bir kültürel yapı içinde yetişmesine neden olmuştur. Duygusal anlamda kendini aile içinde açıklayamayan birey yetişkin yaşamında karşılaştığı diğer zorlu süreçler içerisinde de duygusal bir bunalım, zihinsel bir kargaşa, kendini ifade etme becerisinde eksiklik yaşamaktadır. Bu durumdan kaynaklı yaşadığı şiddet karşısında içe kapanma, sessiz kalma, aynı şiddet oranında tepki gösterme gibi davranış örüntüleri sergileyebilmektedir. (Zengin, 2023). Bu duruma yönelik önleyici, iyileştirici stratejiler oluşturulmaktadır. Ülkemizde erkeler de 'şiddet mağduru' kavramı kapsamında Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ile cinsiyet ayrımı yapılmaksızın barınma hizmetinden yararlanmaları sağlanmıştır. Bu kanun ile İstanbul'da 12, İzmir'de 18 kapasiteli Erkek Sığınma Evleri açılmıştır (Güçlücan,2013).

Aynı zamanda Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezleri aracılığıyla erkeklerin şiddet mağduriyetleri karşısında destek sağlayıcı, yol gösterici, önleyici hizmetler sunulmaktadır (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı.2012). Yakın zamanda ülkemizde erkeklerin romantik ilişkilerinde, aile yaşantılarında karşılaşabilecekleri şiddet durumlarında hem psikolojik destekleyici olma hem de hukuksal bilgi bağlamında yol gösterici çalışmalar yürüten Erkekleri Koruma Derneği açılmıştır. Derneğin en etkili faaliyetlerinden biri eşlerinden, partnerlerinden şiddet gören erkek bireyleri bir araya getirmek olmuştur. Bu bağlamda bireylerin, kendileriyle aynı problemleri yaşayan, aynı duyguları paylaşan diğer erkek bireylerle bir arada olmasıyla maruz kaldıkları şiddet karşısında psikolojik ve sosyal destek konusunda ruhsal olarak iyi hissettiklerini söylemek mümkündür. İçerisinde bulundukları sosyal çevreleri ve yetiştikleri kültürleri, böyle bir dernekten yardım almalarını hoş karşılamamasına, garipsemesine, erkeklik algılarına ve erkekliğin gücünü zedeleyen bir anlayışa sahip olmasına karşın dernek tarafından desteklenmek bireylerin anlaşılma ihtiyacını karşıladığını göstermektedir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden Fenomenoloji (Olgu Bilim) deseni kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda yapılandırılmamış görüşme formlarının yanında gözlem, yarı yapılandırılmış araştırma kapsamında açık uçlu sorular, doküman inceleme ve görüşme gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanılabilir. Aynı zamanda nitel araştırmalar; araştırma konusunun doğal seyrinde temasından ayrılmadan doğal ortamlar içinde gerçekliğinden kopmadan, bütünsel olarak araştırmanın incelendiği bir

yöntemdir. Olgu Bilim çalışmaları farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcıları Amaçlı örnekleme metodu ile belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme; ana kütle içerisinde seçilecek örnek kesimin araştırmacının yargılarına belirlendiği tesadüfi olmayan örnekleme yöntemidir. Amaçlı örneklemede veriler, ana kütlede en kolay, hızlı ve ekonomik şekilde toplanır (Malhotra, 2004: 321, Aaker vd., 2007: 394, Zikmund, 1997: 428). Aynı zamanda nitel araştırmalarda, araştırma stratejisi yapılaşmamıştır ve araştırmadaki verilerin doğası zengin ve derindir (Kuş,2009). Bu araştırmanın katılımcılarını amaçlı örnekleme yoluyla yoğunlukla İç Anadolu bölgesinin farklı illerinde ikamet eden, romantik ilişkisinde sevgili/flört, sözlü, nişanlı veya evli durumda olan, eğitim seviyelerinin, çalışma/iş alanlarının farklı olduğu ancak birlikteliklerinde şiddete maruz kalmış 70 erkek oluşturmıştır.

Tablo1

Katılımcıların Yaş, Romantik İlişki Durumu, Romantik İlişkide Birliktelik Süresi ve Şiddete Maruz Kalması Üzerine Betimsel Analiz

Yaş	Frekans	Yüzde
18-30	28	40
31-60	38	54.28
61 ve üzeri	4	5.71
Toplam	70	100
Romantik ilişki durumu		
Sevgili/Flört	20	28.57
Nişanlı	5	7.14
Evli	45	64.28
Toplam	70	100
Süre/Yıl		
0-5	32	45.71
6-15	13	18.57
16 ve üzeri	25	35.71
Toplam	70	100
Şiddete Maruz Kalındı mı?		
Evet	70	52.63
Hayır	63	47.36
Toplam	133	100

Tabloda görüldüğü üzere araştırmada katılımcıların %54.28'i 31 ile 60 yaş arasında olup %40'ı 18 ile 30 yaş ve %5.71'i 61 yaş ve üzerinde olduğu gözlemlenmiştir. Araştırmada genç yetişkin ve orta yetişkin olan erkek katılımcıların yoğun olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan katılımcıların romantik ilişki durumu göz önüne alındığında %64.28'i 'evli' olup %28.57'si ilişkilerinde, birlikteliklerinde 'sevgili/flört'; %7.14'ü ise 'nişanlı' olduğuna rastlanılmıştır.

Romantik ilişkide yaşanan birlikteliklerin sürelerine bakıldığında beş yılın altında olan birliktelik süresi katılımcıların %45.71 ini oluştururken 16 yıl ve üzeri olanlar %35.71i altı ile 15 yıl arasında olanlar ise %18.57sini oluşturduğunu söylemek mümkündür. Araştırmamızda görüldüğü üzere katılımcılarımızın %52.63'ü romantik ilişkilerinde şiddete maruz kalırken %47.36'sı ise romantik ilişkisinde şiddete maruz kalmadığını belirtmiştir.

Veri Toplama Araçları ve Süreci

Veriler yedi sorudan oluşan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmış olup kişisel verilerinin gizliliği esas alınmıştır. Araştırmadan elde edilen bilgiler; yedi sorudan oluşan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formunun kullanıldığı görüşmeler ile toplanılmıştır. Alan uzmanlarının görüşü alınarak hazırlanan kişisel bilgi formunda katılımcının yaş , romantik ilişki durumu, romantik ilişkisinin birliktelik süresi gibi sorular bulunurken; yarı yapılandırılmış görüşme formunda ise katılımcı için şiddetin neyi ifade ettiği, hangi şiddet türüne maruz kaldığı , maruz kaldığı şiddet karşısında bu durumu kimlerle paylaştığı , yaşadığı şiddet olayındaki duygusal ve düşünsel zorluklarının neler olduğuna dair açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Veri toplamak adına yapılan görüşmeler araştırma katılımcılarına uygun bir ortamda gerçekleştirilmiş ve katılımcılar çalışma hakkında bilgilendirilmiştir. Katılımcıların onaylaması ile görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedildikten sonra ses kayıtları deşifre edilmiştir.

Verilerin Analizi

Yıldırım ve Şimşek (2005), nitel araştırmalarda verilerin dört aşamada analiz edildiğini belirtmektedir: Çalışmadaki verilerin ayrıştırılıp kodlanması (1), çalışmanın konusunu oluşturan temaların bulunması (2), bu kodlamalar ve temaların düzenlenmesi (3) ve son olarak çalışma sonunda elde edilen bulguların tanım ve yorumlamasının yapılmasıdır (4). Bütün bu aşamalar birbirinden bağımsız veya belirli bir sıra ile birbirini takip eden değil; iç içe geçen ve çoğu kez birlikte yürütülen süreçlerdir. Nitel araştırmalarda veri analizleri ve bulguların yazılma süreçleri birbirlerinden bağımsız şekilde değildir. Bu çerçevede araştırmamızda deşifre edilen görüşme kayıtları üzerinden oluşturulan tablo yüzdeleri, betimsel ve içerik analizleri ile araştırmanın temaları oluşturulup, temaların alt başlıkları ortaya konmuştur.

BULGULAR

Araştırmamızın bu bölümünde yarı yapılandırılmış soru formu kullanılarak katılımcılarla yapılmış görüşmelerden alınan sağlıklı veriler yüzde tablolarına dönüştürülmüş olup bulgu ve yorumlarla elde edilen verilerin tema, kodları ve alt başlıkları incelenmiştir.

Romantik İlişkilerde Şiddete Dair İçerik Analizi

Tablo2

Şiddet Neyi İfade Etmekte?

İfade	Frekans	Yüzde
Zorbalık	11	15.71
Fiziksel Güç Kullanımı	13	18.57
Hakaret	3	4.28
Duygusal Zarar	10	14.28
Benlik Saygısına Zarar	5	7.14
Genel Olarak Zarar Verme Eylemleri	22	31.42
Maddi-Manevi Baskı	5	7.14
Çatışma	1	1.42
Toplam	70	100

Araştırmada erkeler için şiddetin neyi ifade ettiği Tablo 2’de görüldüğü üzere %34.42 ile şiddet ‘genel olarak zarar verme eylemleri’ olduğu yoğunlukta iken; ‘fiziksel güç kullanımı’ %18.57; ‘zorbalık’ %15.71; ‘duygusal zarar’ %14.28; ‘benlik saygısına zarar, maddi- manevi baskı ve hakaret’ benzer oranlarda şiddeti ifade ettiği belirtilmiştir. Aynı zamanda araştırmada görüşme esnasında bu şiddet ifadelerini de kapsayan bir şekilde ‘yok sayma, insanlık suçu olan eylemler, sabrın azalmasının verdiği sonuç, ruhsal zarar verme, çok fazla

kısıtlanmak, can yakmak, canını acıtmak için yapılan şeyler, birbirlerini zor durumda bırakmak, tek taraflı düşünmek, çiftlerin birbirlerini değersizleştirerek yıpranmalarına neden olan bütün davranışlardır.' gibi açıklamalar yapıldığı gözlemlenmiştir.

Tablo3

Maruz Kalınan Şiddet Türleri

Türler	Frekans	Yüzde
Duygusal/Psikolojik	26	37.14
Ekonomik	2	2.85
Cinsel	1	1.42
Fiziksel	7	10
Sözlü	16	22.85
Birden Fazla Şiddet Türü	18	25.71
Toplam	70	100

Tablo 3'te görüldüğü üzere araştırmada katılımcıların %37.14'ü duygusal/psikolojik şiddete maruz kalıp %22.85'i sözlü; %10'unu fiziksel şiddete yoğunlukla maruz kaldığını ifade etmiştir. Bu durumun yanı sıra %25.71 gibi bir oranda katılımcıların birden fazla şiddet türü ile de karşılaştıklarına rastlanılmıştır. Katılımcıların '*Onun bana bir tokat atmışlığı oldu.*', '*Sergilim aşırı kıskanç olduğu için dışarı çıkınca bile karşı, habersiz çıkarsam ayrılırim diye tehdit eder, sözlü ve psikolojik şiddet bu yüzden çok bende.*', '*Ben duygusal şiddete maruz kalıyorum.*', '*Nışanım istediği bir şeyi alamadığımda çok yetersiz olduğumu sürekli söylüyor.*', '*Fazla konuşulmasından rahatsız olan biriyim, bunu bilmesine rağmen sözlü olarak üzerime gelip beni kızdırmaya çalışıyor.*', '*..ama para yoksa yatağına da gelemem deyip bağırır bana.*', '*Bana sen konuşmayı beceremiyorsun, ağzın tutuluyor gibi şeyler söylüyor. Beni rencide ediyor ve bu benim psikolojimi de etkiliyor.*' şeklindeki ifadeleri erkeklerin fiziksel, sözel, cinsel, ekonomik, duygusal ve psikolojik şiddetten herhangi birine direkt veya bunların bir arada olabileceği şekilde şiddete maruz kaldıklarını söylemek mümkündür.

Tablo4

Maruz Kalınan Şiddeti Paylaşmakla İlgili Düşünceler

Düşünceler	Frekans	Yüzde
Erkeklik Gururunun Zedelenmesi	15	21.42
Yetersizlik	6	8.57
Kendini Suçlama	3	4.28
Yargılanma	8	8.57
Ayıplanma	8	8.57
Rencide Edilme	4	5.71
Sessizleşme	8	8.57
Kaniksama	4	5.71
Huzursuzluk Yaşama	5	7.14
Paylaşmaktan Çekinmeme	9	12.85
Toplam	70	100

Araştırmada şiddete maruz kalan erkeklerin bu yaşadıkları şiddetin düzeyini, derecesini, içeriğini paylaşmakla ilgili düşüncelerinde %21.42 gibi bir oranla 'erkeklik gururunun zedelenmesi' düşüncesine sahip olduklarına rastlanılmıştır. %8.57'lik bir oranla da 'yetersizlik, yargılanma, ayıplanma' düşüncesiyle 'sessizleşmesi' gerektiği düşüncesine sahip olduklarını; yine benzer oranlarda 'kendini suçlama, rencide edilme, durumu kaniksama, huzursuzluk yaşama' gibi düşüncelere de sahip olduklarına rastlanılmıştır. Erkeklerin %12.85 oranında ise maruz kaldıkları şiddeti (genellikle ailesi ve sosyal çevresi ile) 'paylaşmaktan çekinmeme' düşüncesine de sahip oldukları gözlemlenmiştir. Chodorow'a göre (2007) 'erkek imgesinin altında yatan erkeklerin rahat olduğu, özgür ve nasıl göründüklerinin, nasıl giyindiklerini kafalarına

takmayan fikrinin hakim olduğu içinde bulundukları romantik ilişkilerinde gözlemlense de bu durumun tam tersi olabileceği de unutulmamalıdır.’ Katılımcıların ‘...yok nasıl diyeyim, karım bana tokat attı, diye Gülerler, eğlenirler adamla valla söyleyemedim kimseye, ilk sana söylüyorum.’, ‘Bu konuların konuşulması zor, karı koca arasında olur ve karı koca arasında kalır.’, ‘Bir erkeğin eşim bana vurdu, beni dövdü demesi bana göre erkeğimi zedeler.’, ‘Bu konularda konuşmak zor; çünkü kadına şiddet denildiği zaman erkek her zaman suçlu ama erkeğin gördüğü şiddet denilmiyor. Erkek toplum tarafından baskı altında.’, ‘Bir kavgaya yaşamıştık ben onu kanepeye ittim o da bana tokat attı. Sonrasında çok pişmanlık yaşadım. Aileme bahsetmek zorunda kaldım.’, ‘Bu durumu kimseye anlatamadım, bunlar özel ve önemli şeyler.’, ‘...Paylaşmak dertleşmek yoktu, evin içinde olan evde kalırdı.’, ‘Erkek içine atıyor; çünkü çözümü yok.’, ‘Erkeklerde ayıplanacak, adı çıkacak diye korku oluyor.’ Gibi ifadeleri erkeklerin yaşadıkları şiddeti paylaşmak noktasındaki düşüncelerini açıklamaktadır.

Tablo5

Maruz Kalınan Şiddetin Paylaşılamamasının Zorlukları

Zorlukları	Frekans	Yüzde
Utanma	21	30
Aile Mahremiyetinin Bozulması	14	20
Manipülasyona Maruz Kalma	2	2.85
İçe Kapanma	12	17.14
Öfke Patlaması	3	4.28
Üzüntü	13	18.57
Aşağılanma	5	7.14
Toplam	70	100

Bu tabloda %30 oranında erkeklerin maruz kaldıkları şiddeti paylaşmama noktasında utandıkları; %20 oranında aile mahremiyetinin bozulmasını istemediklerinden bu şiddet durumunu paylaşamamakta zorlandıklarına rastlanırken benzer oranlarda ise içe kapanma, aşağılanma ve üzüntü yaşadıkları ve %2.85 oranında şiddeti paylaşamamanın zorluklarından biri olarak kendi ilişkilerinde, birlikteliklerinde manipülasyona maruz kaldıkları gözlemlenmiştir. Şiddetin yarattığı travmatik bir olay yaşandıktan bir süre sonra kişi konuşma ihtiyacı hisseder. Paylaşımın verdiği rahatlığın yanında yapabileceklerin sonuçları konusunda bir ön bildirim almak açısından da önemlidir (Sayar; Dinç,2019). Katılımcıların ‘Çocuklar da uzakta gidemiyoruz, öyle böyle geçinmeye bakıyoruz.’, ‘Benim yatak odamın başkasına anlatılması beni rahatsız eder.’, ‘İçinde tut tut nereye kadar. Bir ara kalp krizi geçirdim tüm bunlar yüzünden.’, ‘İnsanların bana, eşinle sorunlarını çözemiyor musun, demesinden çekiniyorum ve bu yüzden hep içime atıyorum.’, ‘Erkekler söylemez, düşünür durur. Bu baş ağrısı, iştahsızlık yapar.’ Gibi ifadeleri bize maruz kaldıkları şiddet karşısında bu durumu paylaşamamanın zorluklarıyla ilgili bilgiler vermekte olup aynı zamanda bedensel rahatsızlıkları da ortaya çıkardığını göstermektedir.

Tablo6

Maruz Kalınan Şiddetin Kimlerle Paylaşıldığı

Kişiler	Frekans	Yüzde
Hiç kimse	40	57.14
Aile	8	11.42
Sosyal Çevre	21	30
Profesyonel Yardım/Destek Uzmanı	1	1.42
Toplam	70	100

Tablo 6’da görüldüğü üzere araştırmaya katılan erkeklerin %57.14’ü maruz kaldıkları şiddeti ‘Hiç kimse’ ile paylaşmamayı tercih etmiştir. Erkeklerin %30’u ‘sosyal çevresi’ ile(sosyal gruplar, iş arkadaşları vb.)paylaştığını ifade ederken %11.42’si ‘ailesi’ ile şiddet durumunu paylaşmıştır. Sadece %1.42 ile bir

kişinin gördüğü şiddet karşısında ‘profesyonel yardım/destek’ alabileceğini ve bu durumu paylaşılabileceğini ifade etmiştir. Katılımcıların ‘Arkadaşlarıma başka biri yaşamış gibi, ne yapabilirim diye sorduğum oluyordu.’, ‘Sosyal çevrem biraz daha anlayışlı aileme göre.’, ‘Bir kadınla mı başa çıkamıyorsun derler, seni güçsüz görürler. O nedenle paylaşmam.’, ‘Ailede deneyim vardır belki yol gösterilir diye söylerim.’, ‘Huzurum bozulsun istemem, düzelebilir durumumuz diye kimseyle konuşmam.’ Şeklindeki ifadeleri, şiddete maruz kalan erkelerin ailesiyle, sosyal çevresiyle paylaşımlarının veya hiç kimseyle paylaşılmasının, profesyonel destek alınmamasına dair düşüncelerini yansıtmaktadır.

Romantik İlişkilerde Eşitlik ve Partnerlerden Beklentiye Dair Analiz

Tablo7

İlişkinizde Kadın ve Erkek Eşit Mi?

Cevap	Frekans	Yüzde
Evet	28	40
Hayır	42	60
Toplam	70	100

Araştırmada katılımcıların %40’nın ilişkilerinde kadın ve erkeğin eşitliğine dair olumlu bir yaklaşım varken %60’nın olumsuz bir yaklaşımla kadın- erkek eşitliğinin ilişkilerinde olmadığını belirttikleri gözlemlenmiştir.

Tablo8

İlişkide Erkeğin Partnerine Karşı Beklentileri

Beklentiler	Frekans	Yüzde
Anlaşılma İhtiyacı	20	28.57
Etkin/Etkili İletişim Sahibi Olma	10	14.28
Empati Kurabilme	6	8.57
Görev Sorumluluğunu Alması	6	8.57
Dengeli/Uyumlu Olması	8	11.42
Beklentisinin Olmaması	20	28.57
Toplam	70	100

Tablo 8’de görüldüğü üzere yaşadığı ilişkide maruz kalınan şiddet karşısında erkelerin %28.57 oranında hem ‘anlaşılma ihtiyacı’ içinde oldukları hem de aynı oranda partnerlerine karşı bir ‘beklentilerinin olmadığına’ da rastlanılmıştır. Erkelerin %14.28’i partnerlerinin ‘etkin/etkili iletişime sahip olmasını’ beklerken; %11.42’si ‘dengeli/uyumlu olmasını’ beklediğini belirtmiştir. Yine %8.57 gibi benzer bir oranda şiddete maruz kalan erkelerin eşlerinden/partnerlerinden ‘empati kurabilmeleri’, kendilerinin ‘görev ve sorumluluklarını alabilmelerine’ dair beklentilerinin olduğu gözlemlenmiştir. Romantik/partner ilişkilerinde partnerler birbirlerinin sosyal yaşam alanlarını korumalı, birbirlerinin duygularını paylaşmada ve anlamada aynı çaba içinde bulunmalıdırlar (Nazlı,2007). Partnerler şiddet yönelimli bir tutum sergilemeden önce ilişkilerinde etkin ve sağlıklı bir iletişim ile birbirlerine yaklaşmalı ve yaşadıkları zorlu yaşantılar, duygular konusunda çözüm odaklı düşünerek hareket edebilmelidirler. Katılımcıların ‘Eşler duruma, zamana göre biri diğerinden daha fazla sorumluluk alabiliyor; ama hayatın tamamına bakıldığında denge olabilmeli.’, ‘Her iki taraf birbirlerine karşı görev, sorumluluk ve haklarını bildiklerinde, saygı ve sevgi çerçevesinde

gerçekleştirdiklerinde çok güzel bir evlilik/birliktelik de oluyor.' Gibi ifadeleri bize erkelerin partnerlerinden denge/uyum, görev ve sorumluluğun bilinmesi gibi beklentileri olduğunu göstermektedir.

Araştırmadan Elde Edilen Tema ve Kodları

Tablo9

Tema ve Kodlar

TEMA	ŞİDDETİN AİLE YAŞANTISINDA ETKİSİ	ŞİDDETİN SOSYAL ÇEVREDE ETKİSİ	PSİKOLOJİK ZORLUK DURUMLARI	ŞİDDETİN YARATTIĞI KORKU VE DÜŞÜNCELER	ERKEĞİN PARTNERİNDEN BEKLENTİSİ
KODLAR	•İlişki ve Aile mahremiyetinin bozulması •Deneyimsiz görülme •Ailede sessiz kalınarak şiddeti bastırmak •Sorunun üstünü örtmek/geçistirmek •Aile büyüklerinden utanma •Geleneklere/örf-adetlerle çelişkili bulunulması görüşü •İlişkide huzur ve düzenin korunma ihtiyacı	•Sosyal alanda maruz kalınca şiddeti açıklayamama •Şiddetin düzeyi hakkında konuşamama •Sosyal ilişkilerde saklama •Sosyal çevreden öneri almaya karşı olma •Şiddeti söylenmesi zor olarak görme •Güçsüz görülme düşüncesi •Kendisi hakkında olumsuz algıların oluşmasından endişe duymak •Şiddete maruz kalmanın utanç bir durum olarak görülmesi •Kendisiyle dalga geçilmesi/eğlenilmesi endişesi yaşamak •Sosyal çevrede başka birinin yaşantısı olarak paylaşmak ihtiyacı duyulması	•Öfke patlaması yaşama •İlişki birliğinin bozulması •Kendine yabancılaşma •Sessizleşme/içe kapanma •Erkeklik gururunun zedelenişine inanma •Kendine yedirememe hissi •Yargılanma hissi	•Aşağılanma •Ayıplanma •Yetersiz görülme •Durumu kanıksama •Kıyaslanma •Kendini suçlama •Utanma •Rencide edilme •Sessizleşme/İçe kapanma •Huzursuzluk yaşama	•Uyumlu/Dengeli olma •Empati kurabilme •Etkin/etkili iletişim kurabilme •Anlaşılma ihtiyacı •Önemsenme ihtiyacı •Görev sorumluluğunu alması •İlişki mahremiyetini koruma •İltifat etme •Takdir edilme

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Araştırmamızda yapılan görüşmelerden yola çıkarak araştırmaya katılan erkek katılımcıların şiddeti sadece fiziksel şiddet olarak algılamadıkları, şiddetin sözlü, cinsel, ekonomik ve psikolojik şiddet gibi diğer türlerinin de farkında olduklarına ulaşılmıştır. Ancak içinde bulundukları aile yapısı, aile ve yetiştiği çevrenin kültürel özellikleri, kendi kişisel özellikleri vb. diğer şiddet türlerini konuşmalarına veya gündeme getirmelerine engel olduğu belirlenmiştir. Katılımcı erkekler şiddet ve türlerini (özellikle fiziksel) eşlerine uygulamadıklarını ancak kendilerinin sözel, ekonomik, cinsel, duygusal/psikolojik şiddete de maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir. Erkeklerin maruz kaldıkları bu şiddet ve türlerinde herhangi bir profesyonel destek almadıkları, sorun çözümünde aile büyüklerine konuyu taşımadıkları; kendi yakın arkadaş çevresinde bu anlamda öneri, danışma, sohbet etme gibi kendini iyi hissettirecek bir yolu denemek istemediklerini dile getirmişlerdir. Aksine yaşadıkları şiddet karşısında eşine karşı sessiz kalarak bu durumda oluşan sıkıntıların içine attıklarını ifade ederek, kendi içlerinde tutup tepki vermemeyi doğru bulduklarını aktarmışlardır. Çevrelerinin kendi aile yaşantısı ve erkeklik algısı üzerinden maruz kalacakları olumsuz söylem, duyum ve konuşmalara karşı yaşanan şiddet durumunu paylaşmayı tercih etmedikleri gözlemlenmiştir. Kadın ve erkek eşitliği konusunda ise kadının bir işle meşgul olup çalışma/çalışmama durumunun ve erkeğin yetiştirilme tarzının büyük etken olduğu gözlemlenmiştir.

Şiddet ile karşılaşmada, cehaletin basmakalıp fikirlerle bir araya gelmesi, bireyi küçümsemek ve ona karşı her türlü muameleyi yapma hakkına muktedir olduğunu düşünmek, eğitim alanlarında, toplumda ve bireyin çalışma ortamında şiddetin bir yankısı olarak bu durumu ev ortamına aksettirmek gibi sosyal (Canpolat, 2008) ; bireyin kılık ve kıyafetine müdahale etmek, kişisel bakımına karışmak , sosyal aktivitelerine sınır koymak, şahsi menfaatler için kişiyi yıldırma adına incitici sözler sarf etmek, kişiyi sosyal çevresinden ve aile üyelerinden uzaklaştırmaya çalışmak, bireyle dalga geçmek ve ona nahoş sözler kullanmak gibi psikolojik (Türkmen, 2021) nedenler kendini gösterirken; bireyin hormonal bozuklukları, duygusal ve davranışsal bozuklukları, kişilerle ilişkisinde , düşünme şeklinde ve olayları algılayış biçimindeki bozukluklar, alkol , uyuşturucu ve madde bağımlılığı gibi biyolojik temelli yaşanan şiddet durumlarına rastlanmamıştır (Çiftçi, 2013:30). Şiddete maruz kalan erkeklerin, karşılaştıkları şiddet durumlarında, kadınlara sağlanan Kadın Konuk Evi gibi konaklayacakları bir oluşumun olmadığı ve bu durumun da kendilerini rahatsız ettiğine ulaşılmıştır.

Öneriler

Bu çalışmadan elde edilen veriler sonucunda psikoterapi hizmeti sağlayan alan uzmanları ve araştırmacılara şu öneriler aktarılabilir : Aile içinde erkeğe karşı şiddetin de kadına yönelik şiddet kadar onur zedeleyici olduğu bilincini ve farkındalığını oluşturacak psikoeğitimler yetkililerce planlanabilir, erkeklere de kadınlar için oluşturulan Kadın Konuk Evleri gibi bir geçici yerleşim yeri sağlanabilir olup erkeklerin yaşadıkları şiddeti bir profesyonel yardımcı/destekçi ile aşabileceği konusunda erkekler için de psikolojik danışmanlık hizmetlerinin varlığı toplumda daha çok gündeme getirilebilir. Bu bağlamda erkeklerin partnerlerinden gördükleri şiddet karşısında yaşadıkları sosyo-duygusal ve psiko-sosyal dışavurum yöntemleri de ayrı bir araştırma/çalışma alanı olarak incelenebilir.

KAYNAKÇA

Aaker, D. A., Kumar, V., & Day, G. S. (2007). *Marketing research* (9th ed.). John Wiley & Sons.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2012). *Kadına yönelik şiddetle mücadele ulusal eylem planı (2012–2015)*. Ankara.

- Arıkan, M. (2011). *Aile zekâsı* (15. bs.). Hayat Yayınları.
- Canpolat, V. İ. (2008). Aile içi şiddetin nedenleri nelerdir? *Aktüel Psikoloji*. <https://www.aktuelpsikoloji.com>
- Chodorow, N. (2007). *Doğuların gücü: Psikanalizde, cinsiyette ve kültürde kişisel anlam*. Metis Yayıncılık.
- Çiftçi, F. (2013). *Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet ve kadın sığınma evleri* (Yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erkekleri Koruma Derneği. (2023). *Türkiye’de erkek sığınma evleri* [Video]. YouTube. <https://youtu.be/wkfvE2yvp80>
- Güçlücan, Z. (2013). Türkiye’nin ilk erkek sığınma evleri. *E-Psikiyatri*. <https://www.e-psikiyatri.com>
- Kocacık, F. (2001). Şiddet olgusu üzerine. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2(1), 1–8.
- Kuş, E. (2009). *Nitel–nitel araştırma teknikleri* (3. bs.). Anı Yayıncılık.
- Malhotra, N. K. (2004). *Marketing research: An applied orientation* (4th ed.). Pearson Prentice Hall.
- Nazlı, S. (2007). *Aile danışmanlığı* (4. bs.). Anı Yayıncılık.
- Polat, O. (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*.
- Sayar, K., & Dinç, M. (2019). *Psikolojiye giriş* (9. bs.). Dem Yayıncılık.
- Türk Dil Kurumu. (2024). *Türk Dil Kurumu sözlükleri*. <https://www.tdk.gov.tr>
- Türkmen, T. (2021). Psikolojik şiddet nedir? *Mevam Psikoloji*.
- World Health Organization. (2002). *World report on violence and health*. WHO Press.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Zengin, İ. (2023). *Aile içi şiddet kapsamında erkeğe yönelik şiddet: Adıyaman ili örneği* (Yüksek lisans tezi). Adıyaman Üniversitesi.
- Zikmund, W. G. (1997). *Business research methods* (5th ed.). The Dryden Press.

Yazarlar Hakkında

Mebruke BEKLER

Eda GÜZEL

Rezzan Gündoğdu

Yazar Katkıları

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu makale için yazarlardan herhangi biri için çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Destek

Yazarlar, çalışma için herhangi bir finansman desteği almamıştır.

Not

Çalışmaya dahil edilen tüm katılımcılardan aydınlatılmış onam alınmıştır.

Etik Bildirim

Çalışma protokolü Aksaray Üniversitesi Rektörlüğü İnsan Araştırmaları Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır. "Erkekler Ağlamaz(!) Peki Ne Yapar? Romantik İlişkisinde Şiddet Gören Erkeklerin Deneyimlerinin İncelenmesi" başlıklı ve 2025-318 protokol numaralı başvuru ilgili kurul tarafından incelenmiş ve başvuru hakkında “uygundur” kararı vermiştir.

Etik Kurul Adı: Aksaray Üniversitesi Rektörlüğü İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Onay Tarihi: 17/06/2025

Belge Numarası: 2025-318